

REZUMATUL TEZEI DE ABILITARE*

TITLUL : Minorități invizibile în perioada regimului comunist din România: perspective politice, sociale, culturale și religioase

Domeniul de abilitare: ISTORIE

Autor: MARIN MANUELA-ANA-MARIA

*în cazul în care teza va fi redactată într-o limbă străină, textul în limba română va fi adaptat

Teza de abilitare „Minorități invizibile în perioada regimului comunist din România: perspective politice, sociale, culturale și religioase” își propune să detalieze activitatea științifică derulată după susținerea tezei de doctorat „Originea și evoluția cultului personalității lui Nicolae Ceaușescu 1965–1989”, în data de 24 octombrie 2008 în cadrul Școlii doctorale „Istorie. Civilizație. Cultură” a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (titlul de doctor confirmat prin Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 3030 din 13 ianuarie 2009). Pe baza experienței acumulate în timpul stagiului doctoral, în ultimii 15 ani mi-am diversificat și consolidat expertiza în probleme legate de istoria minorităților etnice și religioase, acordând o atenție specială minorităților turcă, tătară și romă.

Potențialul meu de a ajunge la o poziție de maturitate profesională este confirmat de realizările mele științifice din ultimii 15 ani. Teza mea de doctorat a implicat o muncă complexă, derulată pe mai multe paliere, prin încorporarea unei cercetări extensive de arhivă, a unei analize calitative și cantitative a publicațiilor politice și culturale ale vremii, în paralel cu o familiarizare solidă cu literatura secundară apărută în România și în străinătate. Am publicat prima mea carte de autor, care a avut la bază teza mea de doctorat, intitulată *Originea și evoluția cultului personalității lui Nicolae Ceaușescu 1965–1989*, Editura Altip, Alba-Iulia, 2008. Ulterior, am republicat o versiune actualizată a disertației mele doctorale, cu sprijinul financiar al Institutului pentru Investigarea Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, sub titlul *Nicolae Ceaușescu. Omul și cultul*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2016. Rezultatele primelor mele cercetări postdoctorale au fost publicate într-un volum de autor *Între prezent și trecut: cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu și opinia publică românească*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2014. În continuare, am fost membru al unor echipe de cercetare naționale și internaționale, iar în urma participării am publicat contribuții consistente într-un volum colectiv Sînziana Preda, Adriana Cupcea, Melinda Dincă, Manuela Marin, *Cultural Heritage and Identity Dynamics in the Turkish-Tatar Community from Dobruđa Romania*, Editura de Vest, Timișoara, 2015. Totodată, am editat singură volumul *Romii și regimul comunist: marginalizare, integrare și opoziție* (2 vol.), Editura Mega, Cluj-Napoca, 2017 sau am colaborat cu alți colegi pentru publicarea unor volume de documente, cu studii introductive (Adriana Cupcea, Manuela Marin, Metin Omer (eds.), *Seminarul Musulman din Medgidia: Documente și memorie/Seminarul Musulman din Medgidia: Documente și Memorie*, Editura ISPMN, Cluj-Napoca, 2016; Manuela Marin, Marian Zaloagă, Daniela Popescu, Cristina Mocanu, Bogdan Andriescu (eds.), *Religie, actori religioși și practice religioase în rândul romilor din România*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2024). Pe lângă aceste volume, am publicat un număr de cincizeci și șase de studii și articole în reviste academice din țară și din străinătate, respectiv în capitole în volume colective apărute la edituri prestigioase din România și din străinătate. Toate publicațiile mi-au conferit o vizibilitate internă și internațională ca istoric specializat în studierea istoriei regimului comunist din România în perioada lui Nicolae Ceaușescu, respectiv a istoriei diferitelor minorități naționale, parțial invizibile pentru statul român. De asemenea, am participat la treizeci și nouă de conferințe naționale și a patruzeci și șapte de conferințe internaționale organizate de universități, institute de cercetare și asociații profesionale din Europa și America de Nord. Cu aceste ocazii, mi-am prezentat rezultatele cercetării în fața unor audiențe formate din specialiști în domeniu, mi-am extins contactele academice cu cercetători de prestigiu și nu în ultimul rând, am beneficiat de un feedback necesar pentru consolidarea preocupărilor mele în problematica regimului comunist și a minorităților naționale.

Din 2010 am fost implicată în implementarea cu succes a șapte proiecte de cercetare colective naționale și internaționale, dintre care două în calitate de director de proiect. Pe lângă avantajele care au decurs din derularea cercetării în cadrul unor echipe interdisciplinare și formate din specialiști români și străini, participarea la proiectele de cercetare mi-au format și consolidat cunoștințele legate de managementul proiectelor, diseminarea rezultatelor cercetării în diferite medii, organizarea de conferințe și workshopuri și nu în ultimul rând, mi-au consolidat abilitățile de scriere a unor propuneri de proiecte de cercetare. Toată experiența dobândită constituie un argument solid pentru nu doar pentru elaborarea unor viitoare proiecte de cercetare, dar și pentru organizarea și conducerea în cele mai bune condiții a unor proiecte doctorale în domeniul istoriei perioadei comuniste și a minorităților etnice și religioase. De asemenea, începând cu anul 2015, am derulat o serie de activități de predare în limba română și engleză în cadrul Facultății de Istorie și Filosofie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. De asemenea, preocupările mele de cercetare au fost prezentate unui public larg prin prelegeri publice, acordarea de interviuri televizate, radiofonice sau publicate în presă, participarea la podcasturi sau în cadrul unor dezbateri publice prilejuite de festivaluri de film istoric sau lansări de carte.

Prima parte a tezei mele de abilitare a detaliat principalele direcții de cercetare deschide după susținerea tezei de doctorat, precum și realizarea și diseminarea principalelor realizări științifice. De asemenea, ea a inclus o trecere în revistă a activității didactice și a altor detalii privind activitatea mea profesională, esențiale nu doar pentru dezvoltarea unor noi direcții de cercetare sau elaborarea unor proiecte de cercetare, cât mai ales pentru coordonarea unor proiecte doctorale.

În continuarea cercetării mele doctorale, m-am concentrat asupra problematicii receptării cultului personalității lui Nicolae Ceaușescu la nivelul opiniei publice românești, precum și modul în care moștenirea omagierii publice a liderului comunist român a reprezentat unul dintre elemente care au conferit substanță sentimentului nostalgic după perioada comunistă. Acest demers postdoctoral despre receptarea „pozitivă”, respectiv „negativă” a cultului personalității lui Nicolae Ceaușescu a fost continuat în cadrul Proiectul de Cercetare Horizon 2020 „COURAGE–Connecting Collections–Understanding the Cultural Heritage of Dissent in the Former Socialist Countries”, unde m-am oprit asupra fenomenul disidenței culturale în cazul unor intelectuali români care s-au remarcat în cadrul exilului românesc (Virgil Ierunca, Monica Lovinescu, Herta Müller), în teatrul și cinematografia românească, ca voci ale libertății tinerilor (Cornel Chiriac, subculturi ale tineretului) sau a unor minorități naționale (romii).

O altă direcție de cercetare a vizat istoria turcilor și tătarilor ca minoritate etnică și religioasă invizibilă în perioada regimului comunist. Această nouă direcție de cercetare m-a introdus în problema studierii minorităților naționale mici și a modului în care religia reprezintă un atribut al identificării etnice, dar și un reper al impactului pe care schimbările politice, economice și sociale inițiate în 1948 le-au avut asupra dinamicii vieții religioase și a vieții celor două minorități.

Demersul meu în ceea ce privește minoritățile invizibile din perioada regimului comunist a continuat prin studierea istoriei romilor. Prin urmare, m-am concentrat asupra două mari direcții de cercetare privind situația romilor din România în intervalul 1948-1989. Prima a vizat identificarea modului în care autoritățile comuniste au înțeles așa-numita „problema țigănească”, au elaborat și reluat același set de măsuri menite să rezolve multiplele probleme care confruntau minoritatea romă. Totodată, am urmărit și identificarea și examinarea modului în care romii au reacționat față de intervenția (abuzivă) a autorităților, al căror scop ultim a fost să asimileze pe romi în societatea românească. Cea de a doua direcție a urmărit să evalueze rolul

religiei și al actorilor religioși în integrarea socială a romilor și a pus în evidență faptul că religia și-a adus o contribuție esențială la emanciparea lor civică.

Acestei ample activități de cercetare i s-au adăugat mai multe activități didactice derulate la nivel de licență și masterat în cadrul Facultății de Istorie și Filosofie a Universității Babeș-Bolyai. Ele s-au referit la organizarea, inclusiv tematică, a materiei de seminar pentru o serie de discipline generale și opționale care au vizat istoria universală a secolului XX, respectiv istoria spionajului și a contraspionajului în secolul al XX-lea.

Partea a doua a tezei mele de abilitare a detaliat câteva aspecte ale cercetării mele postdoctorale. Din punct de vedere tematic, cele trei direcții enunțate anterior vin să completeze cercetarea mea doctorală prin evaluarea modului în care populația s-a raportat la regimul comunist și impactul pe care cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu l-a avut asupra societății românești. Totodată, particularizarea unui asemenea demers la cazul a trei dintre minoritățile naționale este în măsură să ofere nu doar o perspectivă nuanțată asupra istoriei sociale și culturale a unor minorități care au rămas, cel puțin temporar, în afara atenției regimului comunist, dar și să producă o cunoaștere mai aprofundată a ceea ce a însemnat colaborarea sau opoziția față de regimul comunist.

Prima direcție de cercetare postdoctorală a urmărit să analizeze modul în care populația s-a raportat la regimul comunist prin intermediul cultului personalității lui Nicolae Ceaușescu, respectiv formele pe care opoziția culturală le-a avut în România anilor 1970 și 1980.

Examinarea opiniilor populației privind fenomenul omagierii publice a liderului comunist român a fost tributară modelului propus de școala istoriografică revizionistă. Prin urmare, mi-am organizat cercetarea în jurul binomului revizionist de consens/colaborare vs. opoziție/rezistență în ceea ce privește omagierea publică a lui Nicolae Ceaușescu. Astfel, analiza opiniilor „pozitive” și „negative” a ținut cont că ele au fost rezultatul familiarizării, mai mult sau mai puțin voluntare, a individului, prin intermediul propagandei, cu fenomenul cultului personalității. Totodată, am evidențiat faptul că exprimarea unor puncte de vedere „pozitive” și „negative” s-a făcut prin intermediul diferitelor forme ale comunicării verbale (conversații sau discuții, bancuri politice, proferarea de expresii injurioase) și scrise (telegrame, scrisori, inscripții, manifeste), respectiv prin inițierea și implicarea indivizilor în executarea unor acțiuni cu potențial contestator (ca de exemplu, redactarea și răspândirea de manifeste, realizarea unor inscripții, ascultarea unor posturi de radio străine, vandalizarea imaginii lui Nicolae Ceaușescu). Analiza opiniilor „pozitive” și „negative” a ținut cont că ele au fost rezultatul familiarizării, mai mult sau mai puțin voluntare, a individului, prin intermediul propagandei, cu fenomenul cultului personalității. Prin urmare, ea a demonstrat că, deși au fost inițiate cu scopuri diferite, opiniile „pozitive”, respectiv „negative” au reflectat și interpretat principalele idei popularizate de către propaganda oficială despre presupusa activitate excepțională desfășurată de către conducătorul român. Și nu în ultimul rând, examinarea conținutului opiniilor exprimate de către populație cu privire la cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu a fost completată de o analiză privind perpetuarea în post-comunism, la nivelul opiniei publice, a principalelor elementelor tematice asociate fenomenului omagierii publice sale și care a fost responsabilă, parțial, pentru apariția nostalgiei postcomuniste.

Acest demers postdoctoral despre receptarea „pozitivă”, respectiv „negativă” a cultului personalității lui Nicolae Ceaușescu a fost continuată în cadrul Proiectului de Cercetare Horizon 2020 „COURAGE—Connecting Collections—Understanding the Cultural Heritage of Dissent in the Former Socialist Countries”, care a reunit doisprezece parteneri instituționali din diferite țări din Europa. Proiectul și-a propus să abordeze în diferite contexte naționale și dintr-o perspectivă transnațională moștenirea opoziției culturale din fostele țări ale blocului sovietic prin crearea unei

baze digitale de date. Ea a fost compusă dintr-o serie de colecții private și publice pe tema disidenței culturale în fostele țări comuniste din Europa de Est în perioada de dinainte de 1989. Participarea mea la proiectul internațional COURAGE mi-a asigurat o continuare a direcțiilor mele de cercetare pe tema relației dintre populație și regimul comunist prin elaborarea textelor a nouă colecții privind opoziția culturală în diferite contexte social-culturale ale societății românești de dinainte de 1989. Prin urmare, am analizat fenomenul disidenței culturale în cazul unor intelectuali români care s-au remarcat în cadrul exilului românesc (Virgil Ierunca, Monica Lovinescu, Herta Müller), în teatrul și cinematografia românească, ca voci ale libertății tinerilor (Cornel Chiriac, subculturi ale tineretului) sau a unor minorități naționale (romii).

Cea de a doua direcție de cercetare a urmărit istoria turcilor și tătarilor ca minoritate etnică și mai ales religioasă în perioada regimului comunist. Situația turcilor și tătarilor era diferită prin comparație cu cea a celorlalte minorități naționale în perioada comunistă din câteva considerente. Populația de etnie turcă și tătară era concentrată, cu precădere, în zona Dobrogei. Ponderea turcilor și tătarilor în totalul populației era nesemnificativă (sub 1%), iar identitatea lor etnică se suprapunea peste cea religioasă (musulmană). Mai mult, rezultatele muncii de teren a indicat o adaptare a lor la schimbările social-economice produse în anul 1948. Toate aceste evoluții au transformat minoritățile turce și tătare în minorități invizibile din punctul de vedere al autorităților române în cea mai mare parte a perioadei comuniste. Lipsa de preocupare din partea statului s-a reflectat în diminuarea numărului sau chiar inexistența unor documente oficiale despre situația lor.

Invizibilitatea lor ca grupuri etnice în documentele de arhivă a determinat o redirecționare a muncii mele înspre identificarea lor ca minoritate religioasă. Prin urmare, cercetarea mea a folosit aspectele legate de viața religioasă a turcilor și tătarilor pentru a analiza traiectoria lor și ca minorități etnice. În acest sens, am arătat că islamul și-a pierdut din importanța pe care a avut-o în viața cotidiană a turcilor și tătarilor. O asemenea evoluție a fost cuantificată prin analiza evoluției a două dintre instituțiile principale ale cultului musulman, și anume *geamia* (lăcașul de cult) și personalul deservent identificat generic sub denumirea de *hogi*. Analiza mea a subliniat faptul că restrângerea activității instituționale a cultului musulman nu a fost atât rezultatul intervenției represive a autorităților comuniste, cât mai ales a schimbărilor social-politice inaugurate după 1948. Astfel, în contextul aplicării unui ambițios proces de industrializare, o parte însemnată a populației de religie islamică a migrat spre spațiul urban. Rezultatul a fost că geamiile, poziționate cu precădere în mediul rural, au rămas fără sau cu un număr redus de credincioși și, implicit, s-a luat decizia închiderii lor. Totodată, diminuarea numărului personalului de cult nu a fost doar consecința intervenției autorităților române, care a redus la jumătate numărul elevilor de la Seminarul din Medgidia sau al arestărilor din anul 1952, care i-au vizat și pe unii dintre hogii din localitățile dobrogene. Cercetarea mea a evidențiat că reducerea numărului deservenților pentru cultul musulman a fost și rezultatul unor decizii personale, ale celor care au găsit mai avantajos să ocupe o poziție în sistemul profesional al statului decât una de hoga.

Acest tablou al dinamicii vieții religioase în comunitatea musulmană mi-a oferit detalii semnificative privind evoluția turcilor și tătarilor ca minorități etnice. Prin urmare, am arătat că acceptarea și conformarea de către membrii celor două grupuri etnice la schimbările social-economice inaugurate în anul 1948 și anume colectivizarea agriculturii, industrializare însoțită de o mobilitate ridicată dinspre rural spre urban, accesul larg la educație au contribuit la diminuarea vitalității sentimentului religios în cadrul comunității musulmane românești. Totodată, cooptarea unei părți a minorităților turcă și tătară la efortul constructiv socialist a determinat valorizarea devotamentului civic și profesional ca principală experiență de viață în detrimentul uneia bazate

pe respectarea fidelă și cotidiană a prescripțiilor ritualice și a restricțiilor impuse de religia islamică.

Ponderea redusă numeric și adaptarea la schimbările social-economice au făcut ca minoritățile turcă și tătară să rămână invizibile pentru statul român, atât din punct de vedere etnic, cât și religios pentru cea mai mare parte a perioadei comuniste. Momentul ieșirii din invizibilitate spre mijlocul anilor 1970 ca minoritate religioasă trebuie pusă în legătură cu consolidarea relațiilor României cu țările musulmane, în special Turcia și țările arabe. Cercetarea mea a evidențiat interesul crescând al acestor state pentru situația credincioșilor musulmani din Dobrogea, care a vizat, în principal, acordarea de sprijin financiar pentru derularea în bune condiții a vieții religioase, respectiv pentru participarea la pelerinajul religios de la Mecca.

Cercetarea mea a inclus și modul în care presa românească, în prima parte a anilor 1950, a marcat vizibilitatea publică a acestor două minorități. În consecință, printr-o analiză calitativă a presei locale din Dobrogea, am arătat cum propaganda comunistă a construit o nouă identitate socială și etnică pentru populația turcă și tătară, adaptată contextului politic, economic și social al anilor 1950 și cum publicațiile oficiale au identificat modele umane demne de urmat din rândul membrilor celor două minorități.

Cea de a treia direcție principală de cercetare în ceea ce privește minoritățile invizibile a vizat istoria romilor. Prin urmare, am identificat principalele cauze obiective, care i-au plasat pe romi într-o poziție de invizibilitate pentru autoritățile române pentru marea majoritate a perioadei de dinainte de 1989. Printre acestea s-au numărat neregnoașterea romilor ca naționalitate conlocuitoare, (des)considerarea lor ca „problemă socială”, ponderea lor numerică redusă în ansamblul populației, răspândirea lor inegală pe teritoriul țării, existența diferitelor grupuri de romi cu caracteristice tradiționale diferite și fără o opțiune religioasă unică, incapacitatea sau ignorarea de către autoritățile statului a problemelor sociale cu care s-a confruntat o mare parte a populației rome, formarea foarte târziu a unei elite rome care să reprezinte interesele grupului din care făceau parte și nu în ultimul rând, tendința accentuată spre integrare în societatea românească. La aceste particularități s-au adăugat și unele constrângeri legate de politica regimului comunist față de minoritățile naționale, care a mers de la promovarea specificității naționalităților conlocuitoare la asimilarea lor în corpul uniform al națiunii socialiste.

Activitatea mea de cercetare s-a concentrat pe două obiective majore. Primul obiectiv a urmărit identificarea modului în care autoritățile comuniste au înțeles așa-numita „problema țigănească”. În consecință, am arătat cum regimul comunist a folosit criteriul mobilității în spațiu pentru a înțelege situația romilor și pentru a căuta soluții, respectiv pentru a elabora planuri de măsuri în vederea îmbunătățirii condiției lor economice și sociale. Ele s-a bazat pe acțiunea de sedentarizare (forțată) a romilor nomazi și seminomazi și care a implicat, printre altele, înregistrarea în evidențele de stare civilă a populației, încadrarea într-un loc de muncă remunerat, oferirea unei locuințe sau sprijin material pentru construirea uneia, ridicarea nivelului de educație și nu în ultimul rând, educația sanitară. Totodată, am identificat și care au fost cauzele generale și particulare care au făcut ca aceste măsuri generoase și bine intenționate să eșueze și, în fapt, să genereze o și mai accentuată marginalizare socială și simbolică a romilor în ansamblul societății românești. Totodată, am urmărit și identificarea și examinarea modului în care romii au reacționat față de intervenția (abuzivă) a autorităților în schimbarea modului lor de viață, respectiv pentru asimilarea lor în cadrul societății românești. Astfel, am arătat cum romii au utilizat diferitele forme ale rezistenței cotidiene (Scott 1990) pentru a nu se supune planurilor oficiale de sedentarizare

(forțată) a lor și de a-și păstra modul tradițional de viață sau s-au angajat în acțiuni „naționaliste” care au urmărit obținerea recunoașterii romilor ca minoritate națională.

Cel de al doilea obiectiv în ceea ce privește istoria romilor a urmărit să evalueze rolul religiei și al actorilor religioși în integrarea socială a romilor. Identificarea unor documente oficiale pe această temă a ridicat provocări suplimentare pentru că, așa cum am menționat anterior, grupurile de romi nu au avut o religie dominantă (cum a fost cazul turcilor și tătarilor). Prin urmare, parțial invizibili din punct de vedere etnic, romii au fost sau au rămas invizibili și din punct de vedere religios. Mai mult, romii au adoptat, în general, religia comunității locale în care locuiau. În logica producerii de documente oficiale, Departamentul Cultelor și Artelor i-a inclus pe romi, după caz, în categoria credincioșilor ortodocși, musulmani, catolici sau neo-protestanți, fără însă a-i individualiza ca atare. În aceste condiții, cercetarea mea s-a concentrat pe identificarea unor cazuri de predicatori neo-protestanți, care au amenajat, cu autorizație sau fără autorizație, case de rugăciuni uneori în locuințele proprii. Ei au intrat în atenția Securității datorită suspiciunii (de cele mai multe ori neverificate) de a fi primit sau distribuit literatură religioasă introdusă ilegal în țară, de a fi făcut comentarii „ostile” despre lipsa libertății (religioase) în România sau de a fi se angajat în activități de prozelitism (care ce era strict interzis în România). Cercetarea mea a relevat faptul că așa-numitele „biserici țigănești” au coagulat în jurul lor o viață religioasă activă și complexă, derulată după un program și reguli stricte.

Aceste două direcții de cercetare privind istoria turcilor și tătarilor, respectiv a romilor m-au ajutat la formularea unei definiții privind minoritățile invizibile. În primul rând, am considerat vizibilitatea, respectiv invizibilitatea celor trei minorități ca fiind legată de interesul regimului comunist în ceea ce le privește. Acest interes s-a reflectat în producerea de documente oficiale (de stat și de partid) privind situația lor ca minorități etnice și religioase. În al doilea rând, invizibilitatea a fost rezultatul ponderii lor numerice neînsemnate în cadrul populației de pe teritoriul României, dar și a modului în care minoritatea turcă și tătară s-au adaptat noilor condiții social-politice și economice, fără a putea reprezenta un potențial contestator pentru regimul comunist. În cazul romilor, invizibilitatea lor a fost consecința unei îndelungate istorii de marginalizare social-economică, respectiv simbolică în cadrul societății românești. Considerați a reprezenta doar o „problemă socială”, romii nu fost recunoscuți ca minoritate națională și prin urmare, au devenit invizibili ca și grup etnic. Prin urmare, invizibilitatea juridică a romilor, precum și marginalitatea lor socială le-a împiedicat accesul la instituții oficiale laice și religioase, în esență, producătoare de documente oficiale și implicit la orice formă de reprezentare politică, socială și culturală. În al treilea rând, poziționarea romilor în cadrul societății românești (dispersarea pe întreg teritoriul țării în comunități având caracteristici tradiționale diferite și fără o opțiune religioasă unică, formarea foarte târziu a unei elite rome care să reprezinte interesele grupului din care făceau parte) a constituit un argument suplimentar al invizibilității lor. În al patrulea rând, invizibilitatea a fost generată și de tendința accentuată a unei părți a minorității rome de a se integra în societatea românească sau de a se (re)defini etnic sau religios în funcție de majoritățile comunităților locale unde trăiau. În al cincilea rând, invizibilitatea minorității rome a fost legată și de constrângeri impuse de politica regimului comunist față de minoritățile naționale și de consecințele nefaste pe care naționalismul regimului comunist le-a avut pentru toate grupurile etnice. În al șaselea rând, ieșirea temporară din invizibilitatea sau vizibilitatea au fost dictate de interesele statului comunist, care au fost definite sau redefinite într-un anumit context intern sau internațional, au reflectat o schimbare a politicilor oficiale în ceea ce privește minoritățile naționale sau a semnalat o

constrastare a marginalității minorității respective (romi) cu cea a unei societăți românești modernizate și urbanizate.

Partea a treia a tezei mele de abilitare include planul de evoluție și dezvoltare a carierei. El este construit pe baza experienței de cercetare, didactice și profesionale pe care am acumulat-o până în prezent și va include principalele obiective științifice pe care doresc să le ating pe termen scurt, mediu și lung. Realizările menționate în prima parte a tezei mele de abilitare ancorează planurile de carieră viitoare, care sunt prezentate sub forma a trei componente distincte:

- 1) Dezvoltarea carierei științifice
- 2) Dezvoltarea carierei academice
- 3) Dezvoltarea carierei profesionale

1) Activitatea mea de cercetare pentru perioada următoare se fundamentează pe experiența acumulată în ultimii cincisprezece ani, prin implicarea constantă în proiecte și granturi de cercetare naționale și internaționale, pe participarea la manifestări științifice de specialitate și pe publicarea rezultatelor în reviste de prestigiu și volume colective apărute la edituri recunoscute, atât din România, cât și din străinătate.

În perspectiva dezvoltării unei cariere academice, îmi propun să aprofundez direcțiile de cercetare consolidate până în prezent și, în același timp, să deschid noi direcții de investigare științifică. În acest sens, demersul viitor va fi structurat în jurul a trei axe majore de cercetare:

-Istoria romilor în perioada contemporană, punând accent pe identificarea mecanismelor instituționale, economice și discursive care construit și perpetuat marginalizarea socială și simbolică a romilor, inclusiv istoria „anti-țigănistului”;

-Istoria cultelor religioase neoprotestante și mai ales cele nerecunoscute de către regimul comunist, urmărind modul lor de funcționare, raportul cu autoritățile române, (auto)identificarea lor din punct de vedere religios, politicile statului comunist în ceea ce le privește și reacția lor față de ele, funcționarea unor rețele de sprijin transnațional pentru ele;

-Istoria subculturilor muzicale ale tineretului în contextul mai larg al programului de socializare politică a tinerei generații, subliniind influențele transnaționale care au influențat apariția și dezvoltarea lor, precum și modul în care regimul s-a raportat la o asemenea evoluție.

2) Activitatea de cercetare derulată, participarea la numeroase conferințe naționale și internaționale, implicarea în proiecte naționale și internaționale, activitățile de evaluare sunt tot atâtea argumente solide care confirmă că atingerea obiectivelor de cercetare propuse este posibilă. Totodată, am în vedere implicarea într-o serie de activități științifice, care să îmi permită perfecționarea pe mai departe a competențelor deja avute și dobândirea altora noi. Ele au o *dimensiune individuală* care privește o actualizare permanentă a cunoștințelor prin participarea la cursuri și workshop-uri de management academic și metodologii de cercetare, precum și prin identificarea de noi surse documentare la nivel național și internațional. Prioritară este creșterea vizibilității academice și internaționale prin: colaborări cu cercetători străini, participarea la mobilități, depunerea de aplicații pentru granturi (Horizon Europe, Fulbright, OSA Archivium), prezentarea rezultatelor la conferințe, workshop-uri și întâlniri interdisciplinare. *Dimensiunea instituțională* urmărește dezvoltarea Institutului de Istorie „George Barițiu” prin activitatea editorială și evaluările peer review pentru *Anuarul Institutului*, participarea în comisii de concurs și doctorate, precum și prin inițierea de parteneriate cu alte institute și universități. Un obiectiv important îl constituie implicarea în elaborarea de politici educaționale și de cercetare, manuale școlare, programe și strategii academice. De asemenea, voi susține dezvoltarea infrastructurii institutului și promovarea imaginii publice prin identificarea de noi surse de finanțare, parteneriate pentru cercetare interdisciplinară și participarea la manifestări științifice și culturale destinate

publicului larg. Reprezentarea Institutului la nivel național și internațional rămâne o prioritate. *Activitatea didactică* și de mentorat se va desfășura în cadrul Școlii Doctorale de Istorie și va include recrutarea și ghidarea doctoranzilor în alegerea temelor de cercetare, aplicarea metodologiilor, respectarea eticii academice și accesarea infrastructurii institutului. Voi participa la comisii de doctorat și am în vedere elaborarea unui curs doctoral despre metode de cercetare în istoria contemporană și istoria minorităților mici. În vederea consolidării *profilului academic public*, mă voi implica în dezbateri și evenimente culturale (festivaluri de film istoric, școli de vară/toamnă, lansări de carte, podcasturi, intervenții în mass-media), precum și în proiecte educative și muzeale dedicate istoriei comunismului și diseminării cunoștințelor istorice către publicul larg.

3) Dezvoltarea unei cariere profesionale academice implică articularea coerentă a demersurilor de cercetare științifică cu activitățile didactice, implicarea activă în viața comunității academice și contribuții semnificative la nivelul societății. Îmi propun continuarea și aprofundarea proiectelor de cercetare aflate în derulare, valorificarea rezultatelor în contexte naționale și internaționale și consolidarea vizibilității academice prin colaborări și parteneriate interdisciplinare cu cercetători și instituții din țară și din străinătate. Aceste demersuri vor fi completate de stabilirea unor relații durabile cu mediul economic și instituțional, participarea la evaluarea proiectelor și granturilor, implicarea în asociații profesionale naționale și internaționale, precum și de contribuții editoriale constante, prin coordonarea de volume colective și activitatea în colegii editoriale, în vederea promovării excelenței academice.

SUMMARY OF THE HABILITATION THESIS*

TITLE: Invisible Minorities during the Communist Regime in Romania: Political, Social, Cultural, and Religious Perspectives

Field of specialisation: HISTORY

Author: MARIN MANUELA-ANA-MARIA

* If the thesis will be written in a foreign language, the text in Romanian will be adapted.

The habilitation thesis "Invisible minorities during the communist regime in Romania: political, social, cultural, and religious perspectives" aims to detail the scientific work carried out after the defence of the doctoral thesis "The origin and evolution of Nicolae Ceausescu's cult of personality 1965-1989," on 24 October 2008 within the Doctoral School "History. Civilisation. Culture" of the Babeş-Bolyai University of Cluj-Napoca (PhD title confirmed by the Order of the Minister of National Education no. 3030 of 13 January 2009). Based on the experience gained during my doctoral studies, in the last 15 years I have diversified and consolidated my expertise in issues related to the history of ethnic and religious minorities, with special attention to the Turkish, Tatar, and Roma minorities.

My potential to reach a position of professional maturity is confirmed by my scholarly achievements over the last 15 years. My doctoral thesis involved complex, multi-layered work, incorporating extensive archival research, a qualitative and quantitative analysis of the political and cultural publications of the time, as well as a solid familiarity with secondary literature published in Romania and abroad. I published my first author's book, based on my PhD thesis, entitled *Originea și evoluția cultului personalității lui Nicolae Ceaușescu 1965-1989*, Altip Publishing House, Alba-Iulia, 2008. Subsequently, I republished an updated version of my doctoral dissertation with the financial support of the Institute for the Investigation of the Crimes of Communism and the Memory of Romanian Exiles, under the title *Nicolae Ceaușescu. Omul și cultul*, Cetatea de Scaun Publishing House, Targoviste, 2016. The results of my first postdoctoral research were published in a volume *Între prezent și trecut: cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu și opinia publică românească*, Mega Publishing House, Cluj-Napoca, 2014. Further, I was a member of several national and international research teams. As a result of my participation, I published substantial contributions in a collective volume, Sînziana Preda, Adriana Cupcea, Melinda Dincă, Manuela Marin, *Cultural Heritage and Identity Dynamics in the Turkish-Tatar Community from Dobruja Romania*, Editura de Vest, Timișoara, 2015. At the same time, I have edited the volume *Romii și regimul comunist: marginalizare, integrare și opoziție* (Roma and the Communist Regime: marginalisation, integration and opposition) (2 vols.), Mega Publishing House, Cluj-Napoca, 2017 or I have collaborated with other colleagues for the publication of volumes of documents, with introductory studies (Adriana Cupcea, Manuela Marin, Metin Omer (eds.), *Seminarul Musulman din Medgidia: Documente și memorie/Seminarul Musulman din Medgidia: Documente și Memorie*, Editura ISPMN, Cluj-Napoca, 2016; Manuela Marin, Marian Zaloagă, Daniela Popescu, Cristina Mocanu, Bogdan Andriescu (eds.), *Religie, actori religioși și practice religioase în rândul romilor din România*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2024). Besides these volumes, I have published fifty-six studies and articles in academic journals in Romania and abroad, respectively, in chapters in collective volumes published by prestigious Romanian and foreign publishers. All these publications have given me domestic and international visibility as a historian specialising in the study of the history of the communist regime in Romania during the period of Nicolae Ceaușescu and the history of various national minorities, which were partially invisible to the Romanian state. I also attended thirty-nine national conferences and forty-seven international conferences organised by universities, research institutes, and professional associations in Europe and North America. On these occasions, I have presented my research results to audiences of specialists in the field, expanded my academic contacts with prestigious researchers, and, last but not least, received the feedback necessary to strengthen my concerns in the field of study of the communist regime and national minorities.

Since 2010, I have been involved in the successful implementation of seven national and international collective research projects, two of them as project director. In addition to the advantages that have resulted from conducting research in interdisciplinary teams of Romanian and foreign specialists, participation in research projects has shaped and strengthened my knowledge of project management, dissemination of research results in different environments, organisation of conferences and workshops and last but not least, it has strengthened my skills in writing research project proposals. All the experience gained is a solid argument not only for the development of future research projects,

but also for the organisation and best possible management of doctoral projects in the field of the history of the communist period and ethnic and religious minorities. Also, since 2015, I have been teaching in Romanian and English at the Faculty of History and Philosophy of the Babeş-Bolyai University of Cluj-Napoca. In addition, my research interests have been presented to a broad audience through public lectures, TV, radio and press interviews, participation in podcasts and public debates at historical film festivals and book launches.

The first part of my habilitation thesis detailed the main research directions opened after the defence of the PhD thesis, as well as the dissemination of the main scientific achievements. It also included a review of my teaching activity and other details of my professional activity, essential not only for the development of new research directions or the elaboration of research projects, but especially for the coordination of future doctoral projects.

In the continuation of my doctoral research, I focused on the reception of the cult of Nicolae Ceauşescu's personality by the Romanian public opinion, as well as how the legacy of the public homage to the Romanian communist leader was one of the elements that gave substance to the nostalgic feeling after the communist period. This postdoctoral approach on the "positive" and "negative" reception of the cult of Nicolae Ceauşescu's personality was continued in the Horizon 2020 Research Project "COURAGE-Connecting Collections-Understanding the Cultural Heritage of Dissent in the Former Socialist Countries," where I focused on the phenomenon of cultural dissent in the case of Romanian intellectuals who stood out in Romanian exile (Virgil Ierunca, Monica Lovinescu, Herta Müller), in Romanian theatre and cinema, as voices of youth freedom (Cornel Chiriac, youth subcultures) or of national minorities (Roma).

Another line of research concerned the history of the Turks and Tatars as an invisible ethnic and religious minority during the communist regime. This new line of research introduced me to the problem of the study of small national minorities and how religion is an attribute of ethnic identification, and also a marker of the impact that the political, economic, and social changes initiated in 1948 had on the dynamics of religious life and the life of the two minorities.

My enquiry into invisible minorities during the communist regime continued with the study of the history of the Roma. Therefore, I focused on two main research directions concerning the situation of Roma in Romania between 1948 and 1989. The first aimed at identifying how the communist authorities understood the so-called "Gypsy problem," elaborated and resumed the same set of measures aimed at solving the multiple problems facing the Roma minority. At the same time, I also aimed at identifying and examining how the Roma reacted to the (abusive) intervention of the authorities, whose ultimate aim was to assimilate the Roma into Romanian society. The second direction sought to assess the role of religion and religious actors in the social integration of Roma. It emphasised that religion has made an essential contribution to their civic emancipation.

In addition to these extensive research activities, several teaching activities were carried out at undergraduate and master's level at the Faculty of History and Philosophy of the Babeş-Bolyai University. They concerned the organisation, including the thematic organisation, of the seminar material for a series of general and optional subjects that focused on the world history of the 20th century, respectively, the history of espionage and counter-espionage in the 20th century.

Part two of my habilitation thesis detailed several aspects of my postdoctoral research. From a thematic point of view, the three thematic directions outlined above complemented my doctoral research by assessing how the population related to the communist regime and the impact that the cult of Nicolae Ceauşescu's personality had on Romanian society. At the same time, the particularisation of such an approach to three of the national minorities is able not only to provide a nuanced perspective on the social and cultural history of minorities that remained, at least temporarily, outside the communist regime, but also to produce a more profound knowledge of what it meant to collaborate with or oppose the communist regime.

The first line of postdoctoral research aimed to analyse how the population related to the communist regime through the cult of Nicolae Ceaușescu's personality, and the forms that cultural opposition took in Romania in the 1970s and 1980s.

The examination of the population's opinions on the phenomenon of the public honouring of the Romanian communist leader was based on the model proposed by the revisionist school of historiography. Therefore, I organised my research around the revisionist binomial of consensus/collaboration vs. opposition/resistance regarding the public homage of Nicolae Ceaușescu. Thus, the analysis of the "positive" and "negative" opinions took into account that they were the result of the more or less voluntary familiarisation of the individual, through propaganda, with the phenomenon of the cult of personality. At the same time, I emphasised the fact that the expression of "positive" and "negative" points of view was done through various forms of verbal (conversations or discussions, political jokes, uttering insulting expressions) and written (telegrams, letters, inscriptions, manifestos) communication, respectively through the initiation and involvement of individuals in the execution of potentially contestatory actions (such as, for example, writing and spreading manifestos, making inscriptions, listening to foreign radio stations, vandalising the image of Nicolae Ceaușescu). The analysis of "positive" and "negative" opinions took into account the fact that they were the result of more or less voluntary familiarisation of the individual with the phenomenon of personality cult through propaganda, and therefore showed that, although they were initiated with different aims, the "positive" and "negative" opinions respectively reflected and interpreted the main ideas popularised by official propaganda about the alleged exceptional activity of the Romanian leader. Moreover, last but not least, the examination of the content of the opinions expressed by the population regarding the cult of Nicolae Ceaușescu's personality was complemented by an analysis of the perpetuation in post-communism, at the level of public opinion, of the central thematic elements associated with the phenomenon of his public homage and which was partly responsible for the emergence of post-communist nostalgia.

This postdoctoral approach on the "positive" and "negative" reception of the cult of Nicolae Ceaușescu's personality was continued within the Horizon 2020 Research Project "COURAGE-Connecting Collections-Understanding the Cultural Heritage of Dissent in the Former Socialist Countries," which brought together twelve institutional partners from different European countries. The project aimed to address the legacy of cultural dissent in the former Soviet bloc countries from a transnational perspective and in different national contexts through the creation of a digital database. It was composed of a series of private and public collections on cultural dissent in the former communist countries of Eastern Europe in the pre-1989 period. My participation in the international COURAGE project ensured a continuation of my research directions on the relationship between the population and the communist regime by elaborating the texts of nine collections on cultural dissent in different social-cultural contexts of Romanian society before 1989. Therefore, I analysed the phenomenon of cultural dissidence in the case of Romanian intellectuals who distinguished themselves in Romanian exile (Virgil Ierunca, Monica Lovinescu, Herta Müller), in Romanian theatre and cinema, as voices of youth freedom (Cornel Chiriac, youth subcultures) or of national minorities (Roma).

The second line of research followed the history of the Turks and Tatars as an ethnic and especially religious minority during the communist regime. The situation of the Turks and Tatars was different in comparison to that of other national minorities during the communist period for several reasons. The ethnic Turkish and Tatar population was concentrated mainly in the Dobrudja area. The share of Turks and Tatars in the total population was insignificant (less than 1 per cent) and their ethnic identity overlapped with their religious (Muslim) identity. Moreover, the results of the fieldwork indicated that they had adapted to the social and economic changes that occurred in 1948. All these developments turned the Turkish and Tatar minorities into invisible minorities from the point of view of the Romanian authorities for most of the communist period. The state's lack of concern was evident in the decrease in the number, as well as the absence of official documents about their situation.

Their invisibility as ethnic groups in archival documents led to a reorientation of my work towards their identification as a religious minority. Therefore, my research used aspects of the religious life of the Turks and Tatars to analyse their trajectory as ethnic minorities. In doing so, I have shown that Islam has lost some of the importance it had in the daily lives of Turks and Tatars. Such a development has been quantified by analysing the evolution of two of the main institutions of the Muslim cult, namely *the geamia* (the place of worship) and the serving staff generically identified as *hogi*. My analysis has emphasised that the restriction of the Islamic denomination's institutional activity was not primarily the result of the communist authorities' repressive intervention, but instead of the social-political changes that began after 1948. In the context of an ambitious industrialisation process, a large part of the Islamic population migrated to urban areas. As a result, the mosques, which were mainly located in rural areas, were left without or with a reduced number of believers, and consequently, the decision was taken to close them. At the same time, the decrease in the number of religious personnel was not only the consequence of the intervention of the Romanian authorities, which halved the number of students at the Medgidia Seminary, or of the arrests in 1952, which also targeted some of the "hogi" (religious leaders) from the Dobrudja localities. My research has shown that the reduction in the number of religious servants of Islamic denomination was also the result of personal decisions by those who found it more advantageous to occupy a position in the state's professional system than that of a *hoge*.

This picture of the dynamics of religious life in the Islamic community has provided me with significant insights into the evolution of Turks and Tatars as ethnic minorities. As a result, I have shown that the acceptance and conformity of the members of the two ethnic groups to the social-economic changes inaugurated in 1948, namely the collectivisation of agriculture, industrialisation accompanied by high mobility from rural to urban, and wide access to education, contributed to the diminishing vitality of religious sentiment within the Romanian Muslim community. At the same time, the co-opting of a part of the Turkish and Tatar minorities into the socialist constructionist endeavour led to the valorisation of civic and professional devotion as the main life experience to the detriment of one based on the faithful and daily observance of ritual prescriptions and restrictions imposed by the Islamic religion.

Their small numerical weight and their adaptation to social and economic changes meant that the Turkish and Tatar minorities remained invisible to the Romanian state, both ethnically and religiously, for most of the communist period. The moment of their emergence from invisibility in the mid-1970s as a religious minority has to be linked to the strengthening of Romania's relations with Muslim countries, especially Turkey and the Arab countries. My research highlighted the growing interest of these countries in the situation of Muslim believers in Dobrudja, which centred mainly on providing financial support for the proper conduct of religious life, namely for participation in the religious pilgrimage to Mecca.

My research also included how the Romanian press, in the first part of the 1950s, marked the public visibility of these two minorities. Accordingly, through a qualitative analysis of the local press in Dobrudja, I showed how communist propaganda constructed a new social and ethnic identity for the Turkish and Tatar population, adapted to the political, economic and social context of the 1950s, and how official publications identified worthy human role models among members of the two minorities.

The third main line of research about invisible minorities concerned Roma history. Therefore, I identified the primary objective causes that placed the Roma in a position of invisibility for the Romanian authorities for most of the pre-1989 period. Among them were the non-recognition of Roma as a national minority, their (dis)consideration as a "social problem," their low numerical share in the overall population, their unequal spread throughout the country, the existence of different Roma groups with different traditional characteristics and without a single religious option, the state authorities' inability or ignorance of the social problems faced by a large part of the Roma population, the very late formation of a Roma elite to represent the interests of the group to which they belonged and, last

but not least, their marked tendency towards integration into Romanian society. In addition to these particularities, there were also some constraints linked to the communist regime's policy towards national minorities, which ranged from promoting the specificity of the neighbouring nationalities to assimilating them into the uniform body of the socialist nation.

My research focused on two primary objectives. The first objective aimed at identifying how the communist authorities understood the so-called "Gypsy problem." Accordingly, I demonstrated how the communist regime utilised the criterion of mobility in space to comprehend the situation of Roma and to devise solutions, i.e., to formulate plans of measures to enhance their economic and social condition. It was based on the action of (forced) sedentarisation of nomadic and semi-nomadic Roma, which involved, among other things, registration in the civil status records of the population, employment in gainful employment, provision of housing or material support for building one, raising the level of education and, last but not least, health education. At the same time, I also identified the general and particular causes that led to the failure of these generous and well-intentioned measures, ultimately resulting in an even greater social and symbolic marginalisation of the Roma in Romanian society as a whole. At the same time, we also sought to identify and examine how the Roma have reacted to the (abusive) intervention of the authorities in changing their way of life, respectively, for their assimilation into Romanian society. Thus, I showed how the Roma used different forms of everyday resistance (Scott 1990) in order not to submit to the official plans for their (forced) sedentarisation and to preserve their traditional way of life or engaged in 'nationalist' actions aimed at obtaining recognition of the Roma as a national minority.

The second objective about Roma history aimed to assess the role of religion and religious actors in the social integration of Roma. Identifying official documents on this topic posed additional challenges because, as mentioned earlier, Roma groups did not have a dominant religion (as was the case with the Turks and Tatars). Therefore, partly ethnically invisible, Roma were also religiously invisible. Moreover, Roma generally adopted the religion of the local community in which they lived. In the logic of producing official documents, the Department of Religions and Arts included the Roma, as the case may be, in the category of Orthodox, Muslim, Catholic or neo-Protestant believers, without, however, individualising them as such. In these circumstances, my research focused on identifying cases of neo-Protestant preachers who set up, with or without authorisation, houses of prayer, sometimes in their own homes. They came to the attention of the Securitate because of (often unverified) suspicions that they had received or distributed religious literature smuggled into the country, made "hostile" comments about the lack of (religious) freedom in Romania, or engaged in proselytising activities (which was strictly forbidden in Romania). My research revealed that the so-called "Gypsy churches" had an active and complex religious life around them, with a strict programme and rules.

These two strands of research into the history of the Turks and Tatars and the Roma, respectively, helped me to formulate a definition of invisible minorities. Firstly, I considered the visibility or invisibility of the three minorities as being linked to the communist regime's interest in them. This interest was reflected in the production of official (state and party) documents on their situation as ethnic and religious minorities. Secondly, their invisibility stemmed from their insignificant numerical weight in the Romanian population, as well as how the Turkish and Tatar minority adapted to the new socio-political and economic conditions, without being able to represent a potential challenger to the communist regime. In the case of the Roma, their invisibility was the consequence of a long history of social-economic and symbolic marginalisation within Romanian society. Considered to be merely a "social problem," the Roma were not recognised as a national minority and therefore, became invisible as an ethnic group. Consequently, the legal invisibility of the Roma, as well as their social marginalisation, prevented their access to official secular and religious institutions, that produced official documents, and implicitly to any form of political, social, and cultural representation. Thirdly, the positioning of the Roma within Romanian society (dispersed throughout the country in communities with different traditional characteristics and without a single

religious option, the very late formation of a Roma elite to represent the interests of the group to which they belonged) was an additional argument for their invisibility. Fourthly, invisibility was also generated by the accentuated tendency of part of the Roma minority to integrate into Romanian society or to (re)define themselves ethnically or religiously according to the ethnic and religious majorities of the local communities where they lived. Fifthly, the invisibility of the Roma minority was also linked to the constraints imposed by the communist regime's policy towards national minorities and the harmful consequences that the nationalism of the communist regime had for all ethnic groups. Sixthly, the temporary emergence from invisibility or visibility was dictated by the interests of the communist state, which were defined or redefined in a particular domestic or international context, reflected a change in official policies towards national minorities or signalled a constriction of the marginality of the minority in question (Roma) with that of a modernised and urbanised Romanian society.

The third part of my habilitation thesis includes the evolution and career development plan. It is built on the research, didactic and professional experience I have accumulated so far and will include the main scientific goals I wish to achieve in the short, medium and long term. The achievements mentioned in the first part of my habilitation thesis anchor my future career plans, which are presented in the form of three distinct components:

- 1) Scientific career development
- 2) Academic career development
- 3) Professional career development

1) My research activity for the next period is based on the experience gained in the last fifteen years, through constant involvement in national and international research projects and grants, participation in specialised scientific events and publication of results in prestigious journals and collective volumes published by recognised publishers, both in Romania and abroad.

From the perspective of developing an academic career, I aim to deepen the research directions consolidated so far and, at the same time, to open new directions of scientific investigation. In this sense, the future endeavour will be structured around three principal research axes:

-The history of Roma in the contemporary period, with a focus on identifying the institutional, economic and discursive mechanisms that constructed and perpetuated the social and symbolic marginalisation of Roma, including the history of "anti-Gypsyism";

-The history of non-Protestant religious cults and especially those not officially recognised by the communist regime, following their functioning, their relationship with the Romanian authorities, their (self-)identification from a religious point of view, the policies of the communist state towards them and their reaction to them, the functioning of transnational support networks for them;

-The history of youth music subcultures in the broader context of the programme of political socialisation of the young generation, highlighting the transnational influences that have influenced their emergence and development, and how the regime has related to such developments.

2) The research carried out, the participation in numerous national and international conferences, the involvement in national and international projects, and the evaluation activities are all solid arguments confirming that the proposed research objectives are achievable. At the same time, I plan to be involved in a series of scientific activities that will enable me to develop further the skills I have already acquired and to acquire new ones. They have an *individual dimension* that concerns a permanent updating of knowledge through participation in courses and workshops on academic management and research methodologies, as well as the identification of new national and international documentary sources. Priority is given to increasing academic and international visibility through: collaborations with foreign researchers, participation in mobilities, submission of grant applications (Horizon Europe, Fulbright, OSA Archivium), presentation of results at conferences, workshops and interdisciplinary meetings. The *institutional dimension* pursues the institutional development of the "George Barițiu" Institute of History through editorial work and peer review evaluations for the Institute's Yearbook, participation in competitions and doctoral committees, and by initiating partnerships with other institutes and universities. An important objective is to be involved

in the development of educational and research policies, textbooks, academic programmes, and strategies. I will also support the development of the Institute's infrastructure and the promotion of its public image by identifying new sources of funding, partnerships for interdisciplinary research and participation in scientific and cultural events aimed at the general public. Representing the Institute at the national and international levels remains a priority. *Teaching* and mentoring *activities* will take place within the Doctoral School of History. They will include recruiting and guiding doctoral students in the choice of research topics, application of methodologies, respect of academic ethics and access to the Institute's infrastructure. I will participate in doctoral committees and plan to develop a doctoral course on research methods in contemporary history and the history of small minorities. In order to strengthen *the public academic profile*, I will be involved in debates and cultural events (historical film festivals, summer/autumn schools, book launches, podcasts, media interventions), as well as in educational and museum projects dedicated to the history of communism and the dissemination of historical knowledge to the general public.

3) The development of a professional academic career implies the coherent articulation of scientific research endeavours with teaching activities, active involvement in the life of the academic community and significant contributions to society. I propose to continue and deepen ongoing research projects, to valorise the results in national and international contexts and to strengthen academic visibility through interdisciplinary collaborations and partnerships with researchers and institutions in the country and abroad. These endeavours will be complemented by the establishment of sustainable relations with the economic and institutional environment, participation in the evaluation of projects and grants, involvement in national and international professional associations, as well as constant editorial contributions through the coordination of collective volumes and activity in editorial boards, to promote academic excellence.